

dAccess adatbank projekt

1983 – 1987

Szabó Tamás

Gröbenzell/München 2018 szeptember

dAccess adatbank szoftver kezdete

Nemrégem megtaláltam az interneten a "Softinvest BT" vállalkozás történetét az Informatika Történeti Fórum oldalán

<http://itf2.njszt.hu/intezmeny/softinvest>

A dAccess adatbank, a "Softinvest" fontos terméke 1985 és 1988 között. Több példányt adtak el egyik megemlékező szerint mint a Windows -ból. A devizahiány ok volt, a dAccess forintért volt kapható, de valószínűleg a minőség sem volt közömbös.

A dAccess történet kezdete hiányzik. Egy Történeti Fórumon ez hiányosság. A dAccess adatbank projektet én terveztem, kezdtem el, a nevet én adtam, találtam egy német befektetőt az induláshoz és öt év munkám volt benne 1983 – 1987 között. 1985 végén amikor a dAccess Budapesten I. díjat nyert engemet mint kezdeményezőt, projektvezetőt, a német befektetőt, a copyright tulajdonost és a programozókat meg sem említették. A német copyright eltűnt.

A magyarországi forgalmazót, a pályázatra benevezőt a Softinvest-et tüntették ki. A forgalmazónak a szoftver keletkezéséhez és tartalmához semmi köze nem volt.

Ha az én általam tervezett márkanevet valami másra megváltoztatják, akkor nem veszem észre az egészet, de így az eredeti névvel, előzmények nélkül hiányos egy Történelmi Fórum -on.

Ezt a történetet szeretném most kiigazítani, pótolni.

Rudolf Bayer és az IBM relációs adatbank elmélet

1982-ben, 36 éve vettem egy házat Gröbenzellben, München kertvárosában. A legelső hétfőn, a közeli labdarúgó pályán, megláttam szaladgálni Rudolf Bayer professzort aki az 1970-es években egy előadást tartott informatikai vállalatunknál, a müncheni Softlab-nál. Az előadás témája az 1971-ben Rudolf Bayer által felfedezett B-tree volt, fontos matematika-elméleti alapja az IBM adatbankoknak. A felfedezés idején Bayer az USA-ban a Boeing repülőgépgyárnál dolgozott. Egy időben a B-tree nevét variálták, lett belőle Bayer-tree (a szerző neve) vagy Boeing-tree (a vállalat ahol keletkezett).

Bayer direkt a labdarúgó pálya mellett lakik (én csak öt házzal távolabb), négy évvel idősebb nálam. 1983-ban a hétfőeken életkorunk miatt már óvatosan, de még részt vettünk a labdarúgásban a környékbeli "fiatalokkal". Később a pálya mellett felállított szabadtéri tornaszerekkel kínoztuk magunkat, most már csak sétálgatunk a pálya körül, egyelőre még sétabot és mankó nélkül (74 és 78 évesen).

Két lánya egyidősek ez én két fiammal és egy osztályba jártak az általános iskolába. Az iskola is közel, szintén a mi utcánkban van. Én az utcában 13 szám alatt lakom az iskola a 12 számon van.

1982-ben a müncheni BMW vállalatnál éppen az akkor még új dBase II adatbank bevezetésén dolgoztam. Emlékezve Rudolf Bayer előadására megfejtettem a dBase belső index-szerkezetét, mivel az is a B-tree elméleten alapul. A BMW-nél dolgozott Mérey András, szintén adatbank specialista, akivel megbeszéltem a terveket. András, Charles Simonyi unokatestvére segített, hogy próbálkozzunk a Microsoftnál is. A megfejtett index-struktúrával felkerestem barátomat Gerhardt Gézát aki korábban velem együtt a Softlabnál dolgozott. Géza munkahelye a Magyar Tudományos Akadémiai Számítástechnikai Kutatóintézet volt mielőtt véglegesen nyugatra távozott. Géza kíváncsiságból vásárolt egy akkor éppen csak megjelent IBM PC számítógépet és szabadidejében megtanulta az Intel 8088 Assembler nyelvet. Vállalkozott az általam megfejtett dBase struktúrára egy olyan IBM-PC Assembler programot írni, ami látványosan gyorsabb mint az eredeti dBase program. Cserébe vásároltam neki egy 5 MB tárolólemezt a számítógépéhez, akkor ez nekem kb. 5.000,- DM befektetés volt.

A kész prototípussal felkerestem a müncheni pc-plus GmbH vállalatot és Péter Wunsch üzletvezetőnek bemutattam a neki is meglepően gyorsabb hozzáférést az adatokhoz, mint az eredeti dBase termék. A prototípus után egy tanulmányt és projekttervet készítettem.

A tervezett új termék fontos tulajdonsága, hogy a dBase kompatibilis adatokhoz nem az eredeti dBase nyelvet használjuk, hanem egyéb ismert programnyelveket mint COBOL, PL/I, Pascal, BASIC. A Batch típusú (kötegelt) feldolgozás a tervezett súlypont. Erre a legalkalmasabb a német számítástechnikában elterjedt COBOL és PL/I nyelvek.

A dBase tipikus nyelvi elemek ne legyenek láthatóak az alkalmazói szinten, hanem helyette minden felhasználói nyelvben saját., előre elkészített szubrutinok a funkciót kifejező nevekkel álljanak rendelkezésre.

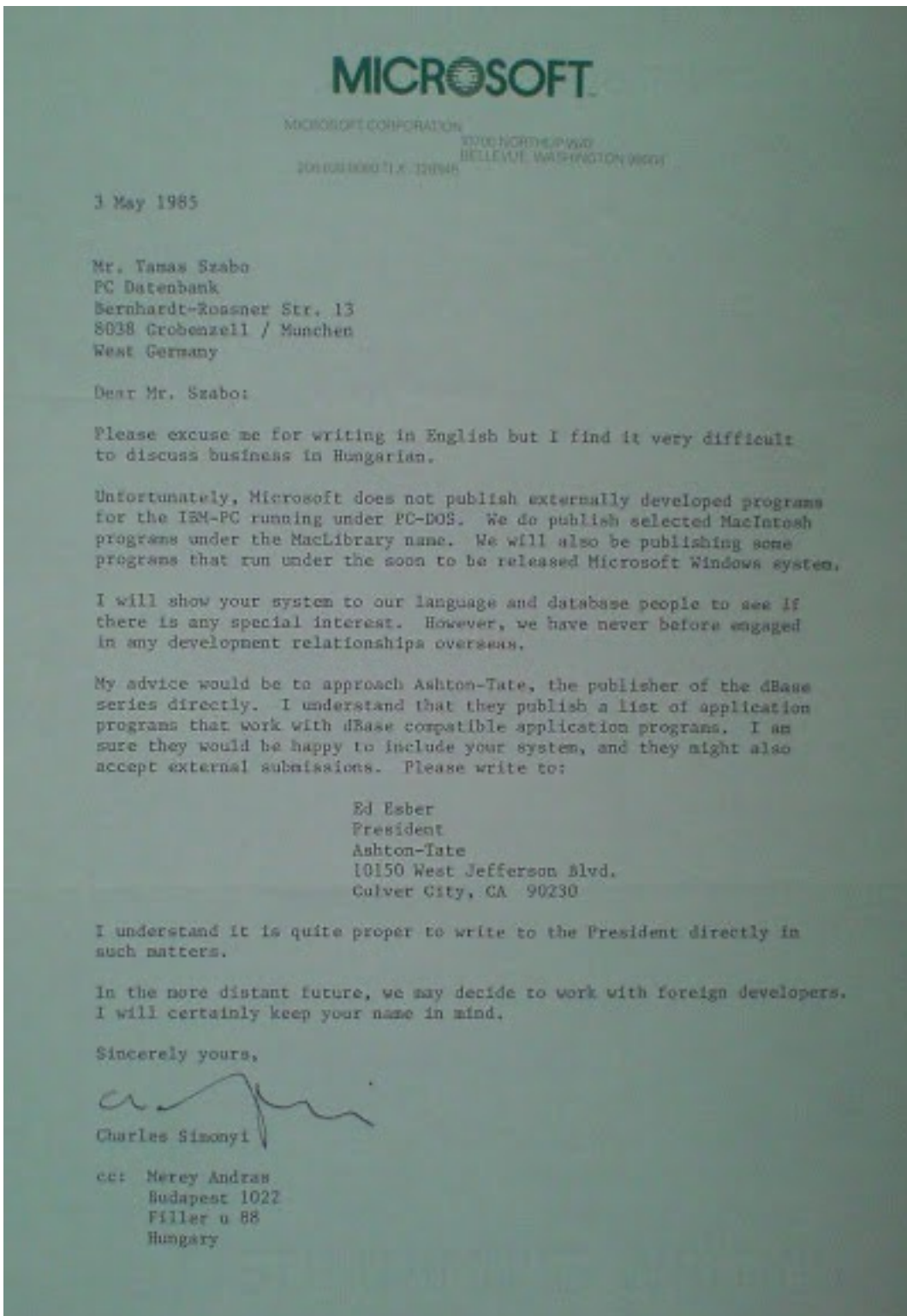
Javasoltam az új terméknek a dAccess II nevet, hasonlóan a dBase II-re.

A pc-plus GmbH egy rohamosan fejlődő vállalkozás volt, jó kapcsolatokkal dBase adatbank felhasználókhöz, bajor állami hivatalokhoz. Később a pc-plus GmbH nagyra nőtt, Varetis, majd GO YELLOW részvénytársaság lett belőle.

Lelkesedtek a bemutatott villámgyors prototípust láttán. Elhatároztuk egy piacra is alkalmas terméket fogunk fejleszteni. Én javasoltam a dAccess II nevet, hasonlóan a dBase II -re. A pc-plus GmbH a pénzbeli befektetést vállalta. Hasonlóan a dBase III új verzióhoz ebből lett a dAccess III mint új verzió. Az új verzió munkáiban magyar állampolgárok is részt vettek (Béres Tibor, Rudas Pál).

A szoftver fejlesztés csak része a költségeknek, az integráció, dokumentáció, a piackutatás a piac előkészítése, reklám rendszerint több pénzbe kerül mit a fejlesztés. Megállapodtunk a feltételekben, nálam kezdetben a munka volt és a pc-plus GmbH a költségeket fedezte. Később a pc-plus saját programozókat is bevetett ahogy nőtt a projekt.

Képek

Charles Simonyi javaslata nyomán ebben a levélben az 1986 Hannover CEBIT-en az ASHTON TATE USA vállalattal és a pc-plus GmbH-val közösen vettem részt Hannoverben, nagy, előkelő kiállító helyen.

Meglepetés: A CEBIT katalogusban kétszer volt dAccess bejegyzés.

A CEBIT-en a Metrimpex/Softinvest jogellenesen próbálta a dAccess szoftvert szintén eladni egy hongkongi vegyeskerskdő kicsi asztalánál. A szerződés a Metrimpex-nél egyértelmű volt, a magyarországi eladáson kívül minden jog nyugaton nálam a szerzőnél volt. Kizárólag a magyarországi forgalmazás jogát a magyar programozóknak adtam, hogy nekem a munkájuk kedvezőbb legyen. A Softinvest-et bízták meg csak magyarországi forgalmazással. A nyugati jogokat a müncheni pc-plus GmbH vállalatnak adtam el még az előző, dACCESS II projekt kezdete előtt amikor még nem volt semmi kapcsolatom a későbbi magyar szakemberekkel.

A Metrimpex jogellenes akciója Hannoverben felháborodást okozott a német Copyright tulajdonosnál a müncheni pc-plus GmbH vállalatnál.

A Metrimpex/Softinvest lerombolt egy öt éves, ígéretes német–magyar együttműködést. Az én hitelemet is megrontották a német partner irányában. Elment a kedvem hasonló szerződésektől. 1988-ban telefonhívást kaptam a Metrimpextől, hogy van esetleg panaszom. A rendszerváltás első jele? Nem volt semmi panaszom, soha többet ilyen „üzlet”.

Buchautoren:	T. Béres, J. Sárossy J. Kienberger, W. Reinhardt
Programmautoren:	T. Béres, P. Rudas, J. Sárossy J. Kienberger, W. Reinhardt
Projektleiter:	J. Schwerdt, T. Szabò

Az eredeti német dokumentáció a müncheni pc-plus GmbH könyvében. Három magyar és velem együtt négy német állampolgár vett részt a közös fejlesztésben.

SOFTINVEST dAccess Floppy, Magyarországon angol nyelven
Softinvest mint forgalmazó és pc-plus Munich 1985 copyright.
1985 nyáron még a Softinvest lemezen is ott volt a német copyright amit
1985 őszén eltüntettek, csalás.

Miért lényeges a pc-plus GmbH Copyright? A dAccess III nem egy független, új szoftver, hanem a dAccess II adatbankot követő újabb verzió. A dAccess II pedig 100% a pc-plus GmbH-nál keletkezett. A Wikipédiában olvasható, hogy a dBase III nagyobb része a dBase II szoftver automatikus, gépi konverziójával keletkezett. Egyes, nem túl nagy részleteket írtak újra a nagyobb adatok tárolása miatt, de a szoftver alapvető logikája nem változott.

Itt olvasható a dBase II és dBase III újabb verzió története az automatikus konverzióval. https://en.wikipedia.org/wiki/DBase#dBase_III

A SOFTINVEST benevezett a Software86 kiállításra Budapesten a dAccess adatbankkal mint „magyar szoftver”, ezért eltüntették a német eredetre utaló copyright bejegyzést. Első díjat nyert a dAccess, a „szépséghiba”, hogy a pc-plus München copyright eltűnt.

Lehet, hogy ez a manipuláció okozta a Metrimpex „tévedését”, jogellenes fellépését az 1986os CEBIT vásáron Hannoverben.

Szakmai részletek:

a projekt kezdetének története,
elméleti háttér, Rudolf Bayer,
levelezés,
Charles Simonyi ajánlása az ASHTON TATE USA igazgatójához,
8086 assembler forráskód,
mérési adatok,
produktivitási tapasztalatok, stb.

a következő LINK-en <http://mek.oszk.hu/21400/21408/21408.pdf>